

Tisková zpráva

Němečtí odpůrci nacismu v Československu. Avantgarda česko-německého smíření

V úterý 26. května 2009 v budově Akademie věd ČR v Praze 1 na Národní třídě 3 budou od 10:00 hodin prezentovány výsledky projektu *Dokumentace osudů aktivních odpůrců nacismu, kteří byli po skončení druhé světové války postiženi v souvislosti s opatřeními uplatňovanými v Československu proti tzv. nepřátelskému obyvatelstvu*.

Němečtí odpůrci nacismu v Československu byli tématem rozsáhlého projektu společně realizovaného od 1.7. 2006 do 30.9. 2008 Ústavem pro soudobé dějiny AV ČR, v.v.i., Národním archivem a Muzeem města Ústí nad Labem v období a garantovaného vládou České republiky.

Na prezentaci představí zástupci zmíněných institucí jednotlivé fáze projektu a konkrétní výsledky bádání. Především část projektu věnovanou získání osobních svědectví pamětníků (podařilo se shromáždit na 70 nahrávek výpovědí aktérů), počítačovou databázi shrnující rozsáhlý archivní výzkum (obsahuje přes 120 000 osob) a v neposlední řadě pestré formy zpřístupnění poznatků veřejnosti (putovní výstava, stálá expozice oceněná v soutěži Gloria musaealis 2008, školní projekt, publikace a pod.).

Projekt je v podstatě prvním a v rámci domácího i zahraničního bádání dosud jediným počinem, který se danou problematikou komplexněji zabývá. Neopakovatelná je také šíře záběru při vyhledávání pamětníků. Podařilo se získat svědectví odbojářů žijících v České republice, vojáků ze západní i východní fronty, lidí pronásledovaných pro politické přesvědčení, z rasových důvodů i kvůli „drobnostem“, např. účasti na mobilizaci, poslechu zahraničního rozhlasu a podobně.

Tito pamětníci nebyli jen pasivními aktéry dějinných událostí. Naopak do nich aktivně zasahovali. Již od počátku třicátých let vystupovali proti nacistické ideologii získávající sympatie u německých obyvatel v pohraničí, a byli proto pronásledováni po Mnichovu 1938 jako první. Ohrožená republika se jich ve vypjaté chvíli nedokázala zastat, podobně jako po roce 1945. Tito zapomenutí hrdinové prohráli válku dvakrát, poprvé než vůbec vypukla a podruhé po jejím skončení.

Díky zmíněnému projektu pronikl pojem německých antinacistů znovu do povědomí české veřejnosti, do médií a také do škol a studentských prací. Současný trend nárůstu xenofobních nálad a neonacistických aktivit potvrzuje, že tito odpůrci nacismu nemohou zůstat po více než šedesáti letech pouze „zapomenutými hrdiny“. Jsou i nadále pomyslnými garanty procesu česko-německého smíření a jejich odkaz zůstává významným nástrojem demokratické výchovy zejména mladé generace a výzvou k stále se obnovujícímu česko-německému dialogu.

Pořádá:

Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v. v. i.

Muzeum města Ústí nad Labem

Národní archiv

ve spolupráci s Odborem mediální komunikace AV ČR

Kontakt:

Odbor mediální komunikace AV ČR

tel.:

mail:

(rezervace míst není nutná)

